НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ

Навчально-науковий інститут медицини

Кафедра фтизіатрії та пульмонології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор закладу вищої освіти
Національного медичного університету
імені О.О.Богомольця
з науково-педагогічної та навчальної роботи,
доктор медичних наук, професор
_____ Олег ВЛАСЕНКО
«__» _____ 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ У ФТИЗІАТРІЇ, ЛАТЕНТНА ТУБЕРКУЛЬОЗНА ІНФЕКЦІЯ»

Освітній рівень Другий (магістерський)

Галузь знань 22 Охорона здоров’я

Спеціальність 222 Медицина

Освітня програма ОПП Медицина

2026 – 2027 навчальний рік

Робоча програма вибіркової дисципліни «Невідкладні стани у фтизіатрії, латентна туберкульозна інфекція» для студентів за освітнім рівнем другий (магістерський), спеціальністю 222 Медицина, 5 курсу медичних факультетів.

Розробники: завідувачка кафедри, к.мед.н., доцентка М.Г. Долинська, професор кафедри, д.мед.н. С.Б. Норейко, професор кафедри, д.мед.н., професор В.І. Петренко, доцент кафедри, к.мед.н. І.О. Галан.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фтизіатрії та пульмонології
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 р.

Завідувачка кафедри, доцентка М.Г. Долинська

Робочу програму схвалено на засіданні циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін
Протокол № 1 від 27 серпня 2026 р.

Голова циклової методичної комісії, професор _____ (підпис) О.Б. Яременко

Перезатверджено:

на 20__/20__ н.р. _____ _____ «__» _____ 20__ р., протокол №___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ _____ «__» _____ 20__ р., протокол №___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ _____ «__» _____ 20__ р., протокол №___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ _____ «__» _____ 20__ р., протокол №___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ _____ «__» _____ 20__ р., протокол №___
(підпис) (ПІБ)

Пояснювальна записка

Робоча програма вибіркової дисципліни «Невідкладні стани у фтизіатрії, латентна туберкульозна інфекція» для студентів 5 курсу медичних факультетів розроблена згідно РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ на 2026/2027 н. р. підготовки фахівців другого (МАГІСТЕРСЬКОГО) рівня вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальність 222 Медицина.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів - 3</td><td>Галузь знань
22 Охорона здоров'я</td><td colspan="2">Обов'язкова</td></tr>
<tr><td>Модулів - 1</td><td rowspan="5">Спеціальність
222 Медицина</td><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів - 5</td><td>5-й</td><td></td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання _____
(назва)</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість кредитів/годин – 3/90</td><td>9-й або 10-й</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 30
самостійної роботи студента - 60</td><td rowspan="10">Освітній рівень
другий (магістерський)</td><td>к/год. – 0</td><td>к/ год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>к/год. – 30</td><td>к/ год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>к/ год. – 0</td><td>к/ год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>к/ год. - 60</td><td>к/ год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td colspan="2">к/год. - 0</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>Диф.залік</td><td></td></tr>
</table>

2. Мета, очікувані результати навчання та критерії оцінювання результатів навчання

Мета курсу: оволодіння навичками діагностики, лікування та профілактики невідкладних станів у хворих на туберкульоз. Опанування навичками відбору осіб для тестування на латентну туберкульозну інфекцію та вибору режиму профілактичного лікування туберкульозу відповідно до міжнародних настанов.

Результати навчання дисципліни:

знати: основні показники, що характеризують епідемічну ситуацію з туберкульозу у світі та Україні, алгоритм визначення латентної туберкульозної інфекції, рекомендований ВООЗ; режими профілактичного лікування туберкульозу (відповідно до міжнародних рекомендацій); основні підходи до профілактики, діагностичні алгоритми та основні

принципи надання невідкладної допомоги хворим на туберкульоз на різних етапах надання медичної допомоги.

вміти: діагностувати невідкладні стани у хворих на туберкульоз та надавати невідкладну допомогу, визначати фактори ризику виникнення латентної туберкульозної інфекції, проводити профілактичне лікування; визначати осіб, яким необхідно провести тестування на латентну туберкульозну інфекцію, призначати режим профілактичного лікування туберкульозу, проводити профілактику виникнення та усувати побічні реакції під час профілактичного лікування туберкульозу.

здатен продемонструвати: обстеження хворих з кровохарканням, легеневою кровотечою, спонтанним пневмотораксом; визначення об'єму крововтрати; інтерпретацію лабораторних даних, які дозволяють підтвердити або виключити кровохаркання, легеневу кровотечу, спонтанний пневмоторакс; інтерпретацію інструментальних даних, які дозволяють підтвердити або виключити кровохаркання, легеневу кровотечу, спонтанний пневмоторакс; інтерпретацію даних додаткових методів дослідження, які дозволяють оцінити стан уражених органів і систем організму; проведення туберкулінової шкірної проби та оцінку її результатів, інтерпретацію результатів IGRA-тестів, провести порівняльну оцінку результатів туберкулінової шкірної проби та тесту вивільнення інтерферону гамма, вказати переваги і недоліки накладання джгутів на верхні та нижні кінцівки при легеневій кровотечі;

володіти навичками: обстеження хворих з кровохарканням, легеневою кровотечою, спонтанним пневмотораксом; визначення об'єму крововтрати; інтерпретації лабораторних даних, які дозволяють підтвердити або виключити кровохаркання, легеневу кровотечу, спонтанний пневмоторакс; інтерпретації інструментальних даних, які дозволяють підтвердити або виключити кровохаркання, легеневу кровотечу, спонтанний пневмоторакс; інтерпретації даних додаткових методів дослідження, які дозволяють оцінити стан уражених органів і систем організму; проведення скринінгового опитування стосовно симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз; інтерпретації туберкулінової шкірної проби, тесту вивільнення інтерферону гамма, тесту LF-LAM; інтерпретації скарг, об'єктивного обстеження пацієнта, оглядової рентгенограми легень і комп'ютерної томограми з симптомами, що можуть свідчити про розвиток ускладнення у хворого на туберкульоз; виключення активного туберкульозу перед початком профілактичного лікування туберкульозу; здійснювати моніторинг та оцінювання стан хворого під час профілактичного лікування туберкульозу.

самостійно вирішувати: та застосовувати алгоритм обстеження та надання невідкладної допомоги хворому на туберкульоз, визначати ризик виникнення латентної туберкульозної інфекції та схему профілактичного лікування, етичні питання під час профілактичного лікування туберкульозу.

Критерії оцінювання результатів навчання

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ

проводять за відповідною шкалою:

ОЦІНКА В БАЛАХ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ ECTS	
		ОЦІНКА	ПОЯСНЕННЯ
170-200	ВІДМІННО	A	ВІДМІННО (відмінне виконання з незначною кількістю помилок)
155-169	ДОБРЕ	B	ДУЖЕ ДОБРЕ (вище середнього рівня з кількома помилками)

140-154		C	ДОБРЕ (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
125-139	ЗАДОВІЛЬНО	D	ЗАДОВІЛЬНО (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
111-124		E	ДОСТАТНЬО (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
60-110	НЕЗАДОВІЛЬНО	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО (з можливістю повторного складання)
1-59		F	НЕЗАДОВІЛЬНО (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

3. Програма навчальної дисципліни

Зміст дисципліни:

Тема 1. Алгоритм діагностики невідкладних станів у фтизіатрії.

Тема 2. Алгоритм надання допомоги хворим на туберкульоз при невідкладних станах (легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс) на різних ланках медичної допомоги.

Тема 3. Алгоритм діагностики латентної туберкульозної інфекції на етапі первинної ланки медичної допомоги.

Тема 4. Методи діагностики латентної туберкульозної інфекції.

Тема 5. Лікування і профілактика латентної туберкульозної інфекції (міжнародні настанови).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	У тому числі				
		Л	П	Лаб.	Інд.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Алгоритм діагностики невідкладних станів у фтизіатрії.	18	-	6	-	-	12
Тема 2. Алгоритм надання допомоги хворим на туберкульоз при невідкладних станах (легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс) на різних ланках медичної допомоги.	18	-	6	-	-	12
Тема 3. Алгоритм діагностики латентної туберкульозної інфекції на етапі первинної ланки медичної допомоги.	18	-	6	-	-	12
Тема 4. Методи діагностики латентної туберкульозної інфекції.	18	-	6	-	-	12
Тема 5. Лікування і профілактика латентної туберкульозної інфекції (міжнародні настанови).	18	-	6	-	-	12
Разом годин/кредитів ECTS	**90/3**	**-**	**30**			**60**

5. Теми лекцій - не передбачено робочою програмою.

6. Теми семінарських занять – не передбачено робочою програмою.

7.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Алгоритм діагностики невідкладних станів у фтизіатрії.	6
2.	Тема 2. Алгоритм надання допомоги хворим на туберкульоз при невідкладних станах (легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс) на різних ланках медичної допомоги.	6
3.	Тема 3. Алгоритм діагностики латентної туберкульозної інфекції на етапі первинної ланки медичної допомоги.	6
4.	Тема 4. Методи діагностики латентної туберкульозної інфекції	6
5.	Тема 5. Лікування і профілактика латентної туберкульозної інфекції (міжнародні настанови)	6
Разом		**30**

7.1. Теми практичних занять (детальніше).

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	**Тема 1. Алгоритм діагностики невідкладних станів у фтизіатрії.** Анатомічна будова органів дихання, кровопостачання та нервова регуляція органів дихання, кровопостачання органів середостіння. Фізіологія органів дихання, кровоносної та нервової систем; фізіологія коагуляції та гемостазу. Патогенетичні механізми розвитку кровохаркання та легеневої кровотечі. Фізичне, лабораторне та інструментальне обстеження хворого на туберкульоз. Невідкладні стани: легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс (клінічна картина, етіологія та патогенез, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, заключний діагноз, лікування ускладнень, терапія основного захворювання. Класифікація, фармакокінетика і фармакодинаміка, показання та протипоказання для призначення препаратів, які впливають на стани, що супроводжуються кровохарканням та легеневою кровотечею.	6
2.	**Тема 2. Алгоритм надання допомоги хворим на туберкульоз при невідкладних станах (легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс) на різних ланках медичної допомоги.** Алгоритми профілактики, немедикаментозної і медикаментозної терапії при невідкладних станах. Алгоритми надання невідкладної допомоги пацієнту з спонтанним пневмотораксом (діагностика, невідкладна допомога). Алгоритми надання надання невідкладної допомоги пацієнту з кровохарканням (діагностика, невідкладна допомога). Алгоритми надання невідкладної допомоги пацієнту з легеневою кровотечею (діагностика, невідкладна допомога). Алгоритми проведення плевральної пункції, дренування плевральної порожнини пацієнтам з різними видами спонтанного пневмотораксу.	6

3.	**Тема 3. Алгоритм діагностики латентної туберкульозної інфекції на етапі первинної ланки медичної допомоги.** Патогенез латентної туберкульозної інфекції. Алгоритм визначення груп ризику туберкульозу. Алгоритм проведення скринінгового опитування стосовно симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз. Алгоритм складання маршруту пацієнтів з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз, на етапі первинної медичної допомоги. Алгоритм вибору тесту (туберкулінова шкірна проба / тест вивільнення інтерферону гамма). Алгоритм інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма, результатів дослідження мокротиння за методом мазка, культурального дослідження і молекулярно-генетичних тестів, тесту LF-LAM. Алгоритм інтерпретації лабораторних методів дослідження, які використовуються для виявленні туберкульозу. Алгоритм інтерпретації результатів молекулярно-генетичних тестів. Алгоритм інтерпретації результатів інструментальних та інвазивних методів у підтвердженні діагнозу. Алгоритм виключення активного туберкульозу перед профілактичним лікуванням туберкульозу. Алгоритм керування побічними реакціями при профілактичному лікуванні туберкульозу. Алгоритм формування прихильності до профілактичного лікування туберкульозу.	6
4.	**Тема 4. Методи діагностики латентної туберкульозної інфекції.** Алгоритм інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма при діагностиці активних форм туберкульозу. Алгоритм інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма у дітей. Алгоритм інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма у вагітних. Алгоритм інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма у ВІЛ-інфікованих. Алгоритм інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма у хворих на цукровий діабет. Алгоритм інтерпретації результатів туберкулінонових проб. Алгоритм інтерпретації результатів туберкулінонових проб для виявленні латентної туберкульозної інфекції.	6
5.	**Тема 5. Лікування і профілактика латентної туберкульозної інфекції (міжнародні настанови).** Алгоритм виключення активного туберкульозу перед профілактичним лікуванням туберкульозу. Алгоритм керування побічними реакціями при профілактичному лікуванні. Алгоритм моніторингу та оцінювання результатів профілактичного лікування туберкульозу. Алгоритм формування прихильності до профілактичного лікування туберкульозу.	6
Разом		**30**

8. Теми лабораторних занять – не передбачено робочою програмою.

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	**Підготовка до практичного заняття за темою №1 «Алгоритм діагностики невідкладних станів у фтизіатрії»** - Орієнтована карта роботи студентів: а) критерії діагнозу з перевіркою їх біля ліжка хворого; б) вибір найбільш інформованих тестів, лабораторних і інструментальних досліджень, які підтверджують діагноз;	12

	в) призначення лікування; виписування рецептів (знання механізму дії ліків); г) алгоритм надання невідкладної допомоги при легеневій кровотечі; д) визначення прогнозу та працездатності хворого; е) визначення групи інвалідності; ж) профілактика захворювання. - Опанування навичками діагностики, інтерпретації результатів лабораторних показників, ЕКГ, рентгенографії органів грудної клітки, комп'ютерної томографії, бронхографії. - Опанування навичками визначення груп ризику туберкульозу. - Опанування навичками проведення скринінгового опитування стосовно симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз. - Опанування навичками складання маршруту пацієнтів з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз, на етапі первинної медичної допомоги.	
2.	**Підготовка до практичного заняття за темою №2 «Алгоритм надання допомоги хворим на туберкульоз при невідкладних станах (легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс) на різних ланках медичної допомоги»** - Орієнтована карта роботи студентів: а) критерії діагнозу з перевіркою їх біля ліжка хворого; б) вибір найбільш інформованих тестів, лабораторних і інструментальних досліджень, які підтверджують діагноз; в) призначення лікування; виписування рецептів (знання механізму дії ліків); г) алгоритм надання невідкладної допомоги при легеневій кровотечі; д) визначення прогнозу та працездатності хворого; е) визначення групи інвалідності; ж) профілактика захворювання. - Опанування навичкками застосовувати алгоритм профілактики, немедикаментозної і медикаментозної терапії. - Опанування навичками надання невідкладної допомоги пацієнту з спонтанним пневмотораксом (діагностика, невідкладна допомога). - Опанування навичками надання невідкладної допомоги пацієнту з кровохарканням (діагностика, невідкладна допомога). - Опанування навичками надання невідкладної допомоги пацієнту з легеневою кровотечою (діагностика, невідкладна допомога). - Опанування навичками проведення плевральної пункції, дренування плевральної порожнини пацієнтам з різними видами спонтанного пневмотораксу.	12
3.	**Підготовка до практичного заняття за темою №3 «Алгоритм діагностики латентної туберкульозної інфекції на етапі первинної ланки медичної допомоги»** - Опанування навичками визначення груп ризику туберкульозу. - Опанування навичками проведення скринінгового опитування стосовно симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз. - Опанування навичками складання маршруту пацієнтів з симптомами, що можуть свідчити про туберкульоз, на етапі первинної медичної допомоги. - Опанування навичок вибору тесту (туберкулінова шкірна проба / тест вивільнення інтерферону гамма). - Опанування навичками інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма, результатів дослідження мокротиння за методом мазка, культурального дослідження і молекулярно-генетичних тестів, тесту LF-	12

	LAM. - Опанування навичками інтерпретації лабораторних методів дослідження, які використовуються для виявленні туберкульозу. - Опанування навичками інтерпретації результатів молекулярно-генетичних тестів. - Опанування навичками інтерпретації результатів інструментальних та інвазивних методів у підтвердженні діагнозу. - Опанування навичками виключення активного туберкульозу перед профілактичним лікуванням туберкульозу. - Опанування навичками керування побічними реакціями при профілактичному лікуванні туберкульозу. - Опанування навичками формування прихильності до профілактичного лікування туберкульозу.	
4.	**Підготовка до практичного заняття за темою №4 «Методи діагностики латентної туберкульозної інфекції»** - Опанування навичками вибору тесту тесту (туберкулінова шкірна проба / тест вивільнення інтерферону гамма). - Опанування навичками інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма, результатів дослідження мокротиння за методом мазка, культурального дослідження і молекулярно-генетичних тестів, тесту LF-LAM. - Опанування навичками інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма при діагностиці активних форм туберкульозу. - Опанування навичками інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма у дітей. - Опанування навичками інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма у вагітних. - Опанування навичками інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма у ВІЛ-інфікованих. - Опанування навичками інтерпретації тесту вивільнення інтерферону гамма у хворих на цукровий діабет. - Опанування навичками інтерпретації результатів туберкулінонових проб. - Опанування навичками інтерпретації результатів туберкулінонових проб для виявленні латентної туберкульозної інфекції.	12
5.	**Підготовка до практичного заняття за темою №5 «Лікування і профілактика латентної туберкульозної інфекції (міжнародні настанови)»** - Опанування навичками виключення активного туберкульозу перед профілактичним лікуванням туберкульозу. - Опанування навичками керування побічними реакціями при профілактичному лікуванні - Опанування навичками моніторингу та оцінювання результатів профілактичного лікування туберкульозу. - Опанування навичками формування прихильності до профілактичного лікування туберкульозу.	12
Разом		**60**

10. Індивідуальні завдання: реферат, презентація.

Оцінювання індивідуальної роботи (реферат, презентація): відмінно – 30 балів; добре – 20 балів; задовільно – 10 бали; незадовільно – 0 балів
Індивідуальна робота виконується за бажанням студента. Бали за індивідуальну роботу можуть додаватися за участь студента в олімпіадах, конференціях.

11. Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, репродуктивний, дослідницький, метод проблемного викладання.

12. Методи та форми контролю, розподіл балів, які отримують студенти, оцінювання.
Методи контролю: усний (виступи на практичних заняттях, опитування), письмовий (ситуаційні завдання), тестовий, практичний (практичні навички).
Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, презентації, питання для поточного контролю, тести, задачі, практичні навички, питання для підсумкового контролю.
Мова навчання: українська, англійська.

Оцінювання:
Розподіл балів, які отримуюсь студенти під час поточного контролю

Модуль «Фтизіатрія»	Кількість тем практичних занять	Конвертація в бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів*
		Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуальних завдань як виду СРС		
		“5”	“4”	“3”	“2”			
За поточну навчальну діяльність	5	34	28	23	0	30	111	200

Примітки:

***Максимальна кількість балів**: (5 занять х 34 балів) + індивідуальна робота (30 балів) = 200 балів

Оцінювання індивідуальної роботи (реферат, презентація): відмінно – 30 балів; добре – 20 балів; задовільно – 10 бали; незадовільно – 0 балів.

Форма кінцевого контролю: диференційований залік (семестр 9 або 10).

13. Методичне забезпечення

1. Офіційний сайт НМУ імені О.О. Богомольця (посилання): https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/department-tuberculosis-pulmonology/navchalno-metodychna-robota/

14. Рекомендована література

Базова:

1. Стандарти медичної допомоги «Туберкульоз», Наказ МОЗ України від 19 січня 2023 №102 / Розробники: О.М. Даниленко, Я.С. Терлеєва, А.І. Барбова, М.Г. Долинська, О.С. Зайцева, Н.Л. Кампос-Родрігес, Н.А. Литвиненко, В.І. Петренко, Ю.І. Фещенко. – Київ, ДУ «Центр громадського здоров’я МОЗ України», 2023. – 216 с.

2. Клінічна настанова «Туберкульоз», заснована на доказових даних (січень 2023 р.). Склад робочої групи: О.М. Даниленко, Я.С. Терлеєва, А.І. Барбова, М.Г. Долинська, О.С. Зайцева, Н.Л. Кампос-Родрігес, Н.А. Литвиненко, В.І. Петренко, Ю.І. Фещенко. – Київ, ДП «Державний експертний центр МОЗ України», ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України», 2023. – 513 с. Посилання: https://www.dec.gov.ua/mtd/tuberkuloz/
3. Запобігання і подолання проявів стигматизації та дискримінації стосовно людей, які стикаються з туберкульозом (навчально-методичний посібник для студентів медичних закладів) / В.І. Петренко, Я. В. Бондаренко, К.С. Павлова, О.О. Семенова. – Київ, 2023. – 21 с.
4. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / за ред. І.С. Зозулі, А.О. Волосовця. – 5-е вид., переробл. і доповн.– К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 560 с. Розділ 5. Невідкладна допомога при легеневих кровотечах і кровохарканні. Р.Г. Процюк, Р.Р. Процюк. – С. 94-100.
5. Фтизіатрія (навчальний посібник) / В.П. Мельник, О.В. Панасюк, О.М. Разнатовська. – К.: Книга-плюс, 2022. – 304 с.
6. Екстрена та невідкладна медицина. Перша долікарська та лікарська допомога: підручник / Г. І. Слободяник. 2-ге вид. Київ, 2021. – 168 с.
7. Ведення хворого з кровохарканням. Сучасна практика внутрішньої медицини з невідкладними станами : метод. вказ. для студентів та лікарів інтернів / упоряд. О. Я. Бабак, І. І. Тверезовська, Н. М. Железнякова та ін. – Харків : ХНМУ, 2021. – 28 с.

Допоміжна:

1. Наказ МОЗ України від 19.01.2023 р. №102 «Про затвердження стандартів медичної допомоги «Туберкульоз», Посилання: https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/MOZ_nakaz_19.01.2023_102.pdf, https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/MOZ_nakaz_19.01.2023_102_standarty.pdfhttps://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/MOZ_nakaz_19.01.2023_102_dodatky.pdf

15. Інформаційні ресурси

1. Вебсайт Центру громадського здоров'я МОЗ України http://phc.org.ua/
2. Операційне керівництво ВООЗ щодо туберкульозу Модуль 3: діагностика (ВООЗ, 2025): https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user161/%D0%9E%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5%20%D0%BA%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%92%D0%9E%D0%9E%D0%97%20%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE%20%D1%82%D1%83%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B7%D1%83.%C2%A0%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BB%D1%8C%203.%20%D0%94%D1%96%D0%B0%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.docx
3. Консолідовані настанови ВООЗ щодо туберкульозу. Модуль 3: Діагностика (ВООЗ, 2025).
4. Наказ МОЗ України від 16 лютого 2022 року № 302 «Про затвердження порядку організації виявлення туберкульозу та латентної туберкульозної інфекції» https://www.phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/MOZ_nakaz_16.02.2022_302.pdf https://www.phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/MOZ_nakaz_16.02.2022_302_Poriadok.pdf
5. Профілактика і лікування туберкульозу в біженців та інших груп населення в умовах гуманітарної кризи: міжвідомчий польовий посібник (ВООЗ, 2022): https://www.phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/TB_refugees_ENG-UKR.pdf

6. Посібник для обрання молекулярних діагностичних експрес-тестів, рекомендованих ВООЗ, що призначені для виявлення туберкульозу та хіміорезистентного туберкульозу (ВООЗ, 2022)/EN https://www.phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/tuberkuloz/dlya-fakhivciv-z-tuberkulozu/kerivni-dokumenti-z-tb
7. Зведена настанова ВООЗ із туберкульозу. Модуль 4: Лікування — догляд за пацієнтами з туберкульозом і надання їм підтримки (2022, технічний переклад)/EN https://www.phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/tuberkuloz/dlya-fakhivciv-z-tuberkulozu/kerivni-dokumenti-z-tb
8. Наказ МОЗ України від 06.10.2021 № 2161 «Про внесення змін до стандартів охорони здоров'я при туберкульозі» https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-06102021--2161-pro-vnesennja-zmin-do-standartiv--ohoroni-zdorov'ja-pri-tuberkulozi
9. Наказ МОЗ від 06.05.2021 № 882 «Про затвердження санітарно-протиепідемічних норм і правил використання ультрафіолетового бактерицидного випромінювання для знезараження повітря та дезінфекції поверхонь в приміщеннях закладів охорони здоров'я та установ/закладів соціальних послуг/соціального захисту населення» https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-06052021--882-pro-zatverdzhennja-sanitarno-protiepidemichnih-pravil-i-norm-vikoristannja-ultrafioletovogo-baktericidnogo-viprominjuvannja-dlja-znezarazhennja-povitrja-ta-dezinfekcii-poverhon
10. Наказ МОЗ України від 09.03.2021 № 406 «Про затвердження Порядку епідеміологічного нагляду за туберкульозом та Зміни до критеріїв, за якими визначаються випадки інфекційних та паразитарних захворювань, які підлягають реєстрації» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0622-21